

**JUDECĂTORIA
CHIȘINĂU**
(sediul Centru)

Republica Moldova, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 162.
Email: jcc@justice.md; Tel.: /+373 22/ 27-27-40
www.instante.justice.md

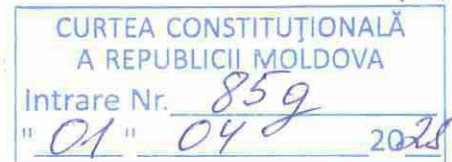
Curtea Constituțională a Republicii Moldova

Adresa: mun. Chișinău, strada Alexandru Lăpușeanu 28

În gestiunea Judecătorul Judecătoriai mun. Chișinău, sediul Centru, Vitalii Ciumac se află dosarul nr. 3-3487/2023, la cererea de chemare în judecată înaintată de **SCURTU ARCADIE vs. SERVICIUL FISCAL DE STAT** - Acțiuni privind controlul legalității actelor administrative ale Serviciului Fiscal de Stat și direcțiilor generale de administrare fiscală.

La data 27 martie 2025, Judecătorul Judecătoriai Chișinău, sediul Centru a emis o încheiere prin care a dispus sesizarea Curții Constituționale în vederea exercitării controlului constituționalității art. 264 alin. 1 și alin. 2 din Codul Fiscal. 10:00

- Anexă:** 1. Încheierea din 27 martie 2025.
2. Cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.
3. Sesizare privind excepția de neconstituționalitate.

Serghei Dimitriu
Vicepreședinte interimar al Judecătoriai Chișinău (sediul Centru)

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate**A.1. Persoană fizică****1. Nume Scurtu****2. Prenume Arcadie****4. Telefon, e-mail (vor fi anonimizate) -****A.3. Instanța de judecată****1. Denumirea instanței de judecată/sediu** Judecătoria Chișinău Sediul Centru**2. Judecător/complet de judecată** Vitalii Ciumac**4. Adresa instanței de judecată** mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.162**5. Telefonul și e-mail-ul instanței de judecată** Tel: (022)-27-06-09 E-mail: jcc@justice.md

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

La 10.11.2021 a fost emisă Decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 664/4561 prin care s-a decis:

1. A încasa la buget sumele impozitelor calculate în rezultatul controlului:
 - 196300 impozitul pe venit al persoanelor fizice spre plată inclusiv pe perioadele fiscale A/2014 și A/2019
2. A încasa la buget majorare de întârziere calculată în rezultatul controlului, conform prevederilor art. 228 alin. (2) din Codul Fiscal:
 - 169815 lei pentru neachitarea în termen a impozitului pe venit al persoanelor fizice spre plată
3. A aplica pentru încălcarea legislației:
 - 157040 lei amendă conform art. 261 alin. (5) din Codul Fiscal;
 - 800 lei amendă conform art. 260 alin. (1) din Codul Fiscal;
 - 3000 lei amendă conform art. 253 alin. (9) din Codul Fiscal.

Considerând că această decizie este afectată de un viciu deosebit de grav și că acest lucru este evident în cadrul aprecierii concludente a tuturor circumstanțelor care se iau în considerare de către Arcadie Scurtu a fost înaintată o cerere de constatare în adresa Serviciului Fiscal de Stat prin care a solicitat:

1. Anularea Deciziei Serviciului Fiscal de Stat nr. 664/4561 din 10.11.2021 inclusiv ca fiind un act individual ilegal defavorabil.
2. Suspendarea executării Deciziei Serviciului Fiscal de Stat nr. 664/4561 din 10.11.2021 din data emiterii acestuia, cu efect pentru trecut.

La data de 03.11.2023 Serviciul Fiscal de Stat a emis răspunsul nr. 26-24-10/159232 prin care a comunicat că Cererea de constatare rămâne neexaminată. Respingerea cererii Serviciul Fiscal de Stat a întemeiat-o pe faptul că în temeiul art. 264 alin. (2) din Codul Fiscal, termenul de prescripție în speță nu a început să curgă din motiv că nu ar fi fost prezentate declarațiile fiscale pentru anul 2014.

Nefiind de acord cu Decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 664/4561 din 10.11.2021 și cu răspunsul din 03.11.2023 considerându-le nule, fiind afectate de un viciu deosebit de grav și acest lucru este evident în cadrul aprecierii concludente a tuturor circumstanțelor care se iau în considerare, a fost depusă o cerere de chemare în judecată.

Aceasta se află spre judecare la Judecătoria Chișinău Sediul Centru.

C. Obiectul sesizării

Obiect al prezentei sesizări este exercitarea controlului constituționalității expresiei „cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (2)” din conținutul prevederii art. 264 alin. (1) și articolului 264 alin. (2) din Codul fiscal, prevederi incidente în speța dedusă judecătii.

Potrivit art. 264 alin. (1) și alin. (2) din Codul fiscal,

„(1) **Cu excepția cazurilor prevăzute la alin.(2)**, obligațiile fiscale pot fi determinate de către contribuabil și Serviciul Fiscal de Stat sau alte organe cu atribuții de administrare fiscală în următoarele termene:

- a) impozitele, taxele, majorările de întârziere – în cel mult 4 ani de la ultima dată stabilită pentru prezentarea dării de seamă fiscale respective sau pentru plata impozitului, taxei, majorării de întârziere (penalității), în cazul în care nu este prevăzută prezentarea unei dări de seamă fiscale;
- b) sancțiunile fiscale aferente unor impozite și taxe concrete – în cel mult 4 ani de la ultima dată stabilită pentru prezentarea dării de seamă fiscale privind impozitul și taxa menționată sau pentru plata impozitului și taxei în cazul în care nu este prevăzută prezentarea unei dări de seamă fiscale;
- c) sancțiunile fiscale neaferente unor impozite și taxe concrete – în cel mult 4 ani din data săvârșirii încălcării fiscale.

(2) Termenul de prescripție nu se extinde asupra impozitului, taxei, majorării de întârziere (penalității) sau sancțiunilor fiscale aferente unui impozit, unei taxe concrete dacă darea de seamă fiscală care stabilește obligația fiscală conține informații ce induc în eroare sau reflectă fapte ce constituie infracțiuni ori nu a fost prezentată.”

Aceste prevederi, contrar art. 46 din Constituția Republicii Moldova, stabilesc că termenul de prescripție pentru stingerea obligației fiscale nu se aplică în cazul în care darea de seamă fiscală conține informații care induc în eroare sau reflectă fapte ce constituie infracțiuni ori darea de seamă fiscală nu a fost prezentată.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

În cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate se examinează legalitatea deciziei autorității fiscale

În primul rând, atragem atenția că prevederile contestate contravin art. 46 din Constituția Republicii Moldova, potrivit căruia dreptul la proprietate privată este garantat.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că termenele de prescripție reprezintă o trăsătură comună a sistemelor juridice interne ale statelor contractante și servesc mai multor scopuri, care includ asigurarea securității juridice și a caracterului definitiv al deciziilor și prevenirea încălcării drepturilor persoanelor, care ar putea fi afectate dacă instanțele ar trebui să decidă pe baza unor dovezi care ar putea fi incomplete din cauza trecerii timpului (OAO Neftyanaya Kompaniya Yukos v. Rusia, 20 septembrie 2011, § 570; Avizul consultativ pentru Curtea de Casație a Armeniei privind aplicabilitatea termenelor de prescripție la urmărirea penală, condamnarea și pedeapsa cu privire la o infracțiune care constituie, în fond, un act de tortură, 26 aprilie 2022, § 72).

La articolul 264 din Codul fiscal legislatorul a făcut deosebire între termenele de prescripție aplicabile situațiilor în care contribuabilii au prezentat darea de seamă sau în cazul în care nu este prevăzută prezentarea unei dări de seamă fiscale (alineatul (1)) și termenele de prescripție aplicabile situațiilor în care darea de seamă nu a fost prezentată, a fost prezentată, însă conține informații care induc în eroare sau reflectă fapte care constituie infracțiuni (alineatul (2)).

Pentru cazul în care contribuabilul prezintă darea de seamă fiscală Parlamentul a prevăzut că autoritățile fiscale pot stabili obligația fiscală (impozite, taxe, majorări de întârziere și sancțiuni fiscale aferente unor impozite și taxe concrete) în termen de patru ani de la ultima dată stabilită pentru prezentarea dării de seamă fiscale respective sau pentru plata impozitului, taxei, majorării de întârziere (penalității), în cazul în care nu este prevăzută prezentarea unei dări de seamă fiscale. De asemenea, în cazul constatării unei încălcări fiscale, autoritatea fiscală poate aplica o sancțiune fiscală neaferentă impozitului sau taxei datorate de contribuabil în termen de patru ani din data comiterii încălcării.

În cazul neprezentării dării de seamă fiscale, a prezentării dării de seamă care conține informații care induc în eroare sau din care rezultă fapte care constituie infracțiuni, Parlamentul a stabilit că autoritățile fiscale nu sunt obligate să respecte vreun termen de prescripție pentru stabilirea obligației fiscale a contribuabilului (a impozitului, a taxei, a majorării de întârziere (penalității) sau a sancțiunilor fiscale aferente unui impozit sau unei taxe concrete).

Prin intermediul întrebării formulate, autorul excepției îi solicită Curții să stabilească dacă articolul 46 din Constituție, care îi garantează dreptul de proprietate, se opune soluției legislatorului de a nu stabili un termen de prescripție pentru determinarea obligației fiscale în cazul declarațiilor care conțin informații care induc în eroare sau care reflectă fapte care constituie infracțiuni ori în cazul neprezentării declarațiilor. Autorul excepției adresează această

întrebare din perspectiva obligației statului de a respecta certitudinea juridică, care reprezintă un principiu fundamental al unei societăți democratice.

Articolul 46 din Constituție nu stabilește un termen în care se prescrie competența administrației fiscale de a determina obligația fiscală a contribuabililor, nici nu precizează că contribuabilii ar avea dreptul la stingerea obligației fiscale în cazul neachitării unor impozite sau taxe, în virtutea expirării unei perioade de timp. Dimpotrivă, articolul 58 alin. (1) din Constituție prevede obligația constituțională a cetățenilor de a contribui, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

Obligația cetățenilor de a plăti impozite dintr-un venit reprezintă o ingerință în dreptul constituțional de proprietate al contribuabililor, pentru că îi privează de un bun, i.e. de suma bănească care trebuie plătită (a se vedea, de exemplu, DCC nr. 46 din 12 aprilie 2022, § 22 și jurisprudența citată acolo). În aceste cazuri, Curtea a recunoscut că articolul 46 din Constituție le permite cetățenilor să se apere împotriva contribuțiilor care au un cuantum atât de mare încât le afectează în mod disproporționat dreptul de proprietate (a se vedea DCC nr. 68 din 18 mai 2021, § 19; DCC nr. 9 din 20 ianuarie 2022, § 26). Această jurisprudență stabilește că, deși legislatorul este competent să reglementeze taxele și impozitele și că cetățenii au obligația constituțională să le plătească, Constituția le recunoaște celor din urmă o formă de protecție împotriva măsurilor disproporționate.

Reglementarea termenelor de prescripție, a domeniului lor de aplicare și a regulilor precise de calculare în cazul determinării obligațiilor fiscale ale contribuabililor ține de competența Parlamentului. În același timp, lipsa unei limitări legislative a termenelor de prescripție nu împiedică Curtea să cenzureze deciziile Parlamentului din perspectiva principiului certitudinii juridice, care este inerent tuturor articolelor din Constituție, inclusiv dreptului de proprietate. De altfel, în jurisprudența sa, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a notat că exigența fundamentală a certitudinii juridice se opune, în principiu, ca autoritățile publice să-și utilizeze la nesfârșit competențele pentru a pune capăt unei situații ilegale (a se vedea Comisia Europeană v. Spania, C-788/19, 27 ianuarie 2022, § 39).

De asemenea, într-o cauză referitoare la absența termenului de prescripție pentru formularea de către autoritățile statului a cererilor de chemare în judecată pentru restituirea bunurilor proprietății publice dobândite în mod ilegal de către cetățeni sau de organizații, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că legiuitorul are competența să stabilească diferite termene de prescripție pentru diferite tipuri de litigii. Cu toate acestea, autoritățile nu au justificat scutirea organizațiilor de stat de obligația respectării termenelor de prescripție atunci când pretind restituirea proprietății statului de la persoane private. Pe de altă parte, persoanele și societățile private erau ținute de respectarea termenelor de prescripție în cazul formulării cererilor de chemare în judecată. Scutirea organizațiilor de stat de obligația respectării termenelor de prescripție avea potențialul de a tulbura numeroase relații juridice bazate pe situația stabilită și oferea statului un avantaj discriminatoriu fără niciun motiv imperios. Mai mult, Curtea a considerat că înrăutățirea unei situații juridice, care ar fi trebuit să devină irevocabilă dacă termenul de prescripție s-ar fi aplicat fără discriminare în favoarea statului, este incompatibilă cu principiul securității raporturilor juridice. Prin urmare, Curtea Europeană a

constatat că scutirea autorităților statului de obligația respectării termenului general de prescripție era în sine contrar articolului 6 din Convenție (a se vedea Dacia S.R.L. v. Republica Moldova, 18 martie 2008, §§ 76-77).

Principiul certitudinii juridice este relevant în această cauză, de vreme ce îi va permite Curții să stabilească dacă la reglementarea termenelor de prescripție pentru stabilirea obligației fiscale Parlamentul a asigurat un echilibru corect între interesul statului de a colecta taxe și impozite și dreptul de proprietate al contribuabililor.

Chiar dacă am admite că în cazurile neprezentării dării de seamă fiscale sau al prezentării dării de seamă care conține informații care induc în eroare autoritățile fiscale ar putea întâmpina dificultăți la stabilirea obligației fiscale a contribuabilului. Totuși, dificultățile în discuție nu sunt suficiente pentru a justifica soluția legislatorului de a nu stabili un termen-limită pentru determinarea obligației fiscale a contribuabilului care nu a prezentat darea de seamă fiscală. De altfel, în cazul neprezentării dării de seamă fiscale, legislația le permite autorităților fiscale să estimeze obligațiile fiscale ale contribuabilului în baza metodelor și surselor indirecte (a se vedea articolul 189 alin. (2) din Codul fiscal).

Pe de altă parte, în cazul determinării obligațiilor fiscale, Serviciul Fiscal de Stat este obligat să aplice majorarea de întârziere pentru fiecare zi de întârziere a plății, termen care începe să curgă după scadența impozitului sau a taxei și care se încheie în ziua plății efective a acestora (a se vedea articolul 228 alineatele (1) și (2) din Codul fiscal). Curtea constată că legislatorul nu a stabilit vreun termen de prescripție nici în cazul majorării de întârziere. Acest fapt presupune că legislatorul a avut în vedere doar obiectivul de a colecta taxele și impozitele, fără a ține cont de faptul că măsura contestată poate conduce la determinarea obligației fiscale după o perioadă de timp îndelungată și la aplicarea unor majorări de întârziere disproporționate.

Mai mult, articolul 264 alin. (2) din Codul fiscal nu stabilește niciun termen de prescripție pentru aplicarea sancțiunii fiscale. Astfel, obiectivul legislatorului de a descuraja încălcarea legislației fiscale poate fi asigurat prin măsuri mai puțin intruzive în dreptul de proprietate al contribuabilului, de exemplu, prin stabilirea unor termene de prescripție extinse.

Actualmente nu există în vigoare nicio Hotărâre a Curții Constituționale care să producă efecte juridice și să cenzureze aplicabilitatea prevederii art. 264 alin. (1) și alin. (2) din Codul Fiscal. Prin urmare, autorul excepției de neconstituționalitate nu poate fi sancționat cu impunerea la tolerarea unei prevederi vădit neconstituționale din motiv că o altă persoană ar fi sesizat problema constituționalității anterior, iar o eventuală Hotărâre de neconstituționalitate i se aplică doar aceluși autor și peste o lungă perioadă de timp.

La concret, atragem atenția că prevederile contestate au fost declarate neconstituționale prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 4 aprilie 2024, prin care s-a hotărât că se declară neconstituționale textul „cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (2)” din articolul 264 alin. (1) și prevederile alineatului (2) din același articol din Codul fiscal.

Totuși Curtea Constituțională a stabilit în hotărârea sa că „Efectele prezentei hotărâri se aplică începând cu data de 31 octombrie 2024, cu excepția sesizării depuse de dl avocat Aureliu Scorțescu, în interesele dlui Ghenadie Mură, în dosarul nr. 3-1313/2021, pendinte la Judecătoria Chișinău, în care hotărârea se aplică de la data adoptării”.

Pornind de la această abordare, Curtea Constituțională a stabilit că efectele Hotărârii menționate sunt aplicabile următoarelor persoane:

- autorului sesizării nr. 169g din 28.10.2022;
- erga omnes, începând cu data de 31 octombrie 2024.

Din această abordare, rezultă că sesizând instanța de jurisdicție constituțională la data de 20 octombrie 2022 și fiind admisă excepția de neconstituționalitate, autorul sesizării nr. 169g a anihilat posibilitatea de a cenzura aplicabilitatea art. 264 alin. (1) și (2) din Codul Fiscal în spețele în care instanțele judecătorești au fost sesizate ulterior, până la data de 31 octombrie 2022.

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)

Nu există

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Avocat Denis Lesnic

ÎNCHEIERE

27 martie 2025

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)
Instanța de judecată în componența
Președintele ședinței, judecător
Grefier

Vitalii Ciumac
Aliona Busuioc

examinînd în ședință de judecată publică cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate înaintată de avocatul Dorin Lesnic în intesele lui Arcadie Scurtu în cadrul examinării acțiunii depuse de Arcadie Scurtu împotriva Serviciului Fiscal de Stat privind contestarea actelor administrative și obligarea emiterii actului administrativ,

a c o n s t a t a t :

Pe rolul Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) se află în examinare acțiunea depusă de Arcadie Scurtu împotriva Serviciului Fiscal de Stat privind contestarea actelor administrative și obligarea emiterii actului administrativ.

În cadrul ședinței de judecată avocatul Dorin Lesnic în intesele lui Arcadie Scurtu a înaintat o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate cu următoarele solicitări: vederea exercitării controlului constituționalității art.264 alin.1 și alin.2 din Codul Fiscal. Consideră reclamantul că această normă legală este în contradicție cu garanțiile constituționale de la art.46 din Constituția Republicii Moldova.

În cadrul ședinței de judecată avocatul Dorin Lesnic în intesele lui Arcadie Scurtu a susținut cererea depusă și a solicitat admiterea acesteia.

În ședința de judecată reprezentantul pîrîtului, reprezentant în bază de procură Elena Criclivaia a solicitat respingerea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

Audiind părțile pe dosar, studiind materialele cauzei instanța de judecată, ajunge la concluzia că cererea înaintată de Arcadie Scurtu este una întemeiată și urmează a fi admisă din următoarele considerente.

Conform art.195 din Codul Administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169-171.

Conform art.12/1 din Codul de Procedură Civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărîrilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărîrilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitîndu-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau

reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile. Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei. Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Instanța de judecată reține că, potrivit normelor de drept enunțate, sesizarea Curții Constituționale este admisibilă numai în cazul în care actul normativ este aplicat sau urmează a fi aplicat, conform opiniei instanței, în pricina concretă pe care o examinează.

Conform hotărîrii Curții Constituționale nr.15 din 06.05.1997 cu privire la interpretarea art.135 al.1 lit.g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate exprimă o legătură organică, logica între problema de constituționalitate și fondul litigiului principal. Ea poate fi invocată ca incident din inițiativa părților sau din oficiu de către instanța de judecată. Elementele principale ale excepției de neconstituționalitate sînt: necesitatea efectuării unui control de neconstituționalitate; existența raportului triunghiular între partea aflată în proces, ale cărei drepturi sau interese au fost eventual lezate printr-o normă neconstituțională, instanța de judecată, în fața căreia se invocă neconstituționalitatea și Curtea Constituțională chemată să soluționeze excepția de neconstituționalitate; obiectul excepției de neconstituționalitate.

Corespunzător instanța reține că în cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate s-a solicitat: exercitarea controlului constituționalității art.264 alin.1 și alin.2 din Codul Fiscal.

Totodată instanța conchide că potrivit art.12¹ CPC, pentru invocarea excepției de neconstituționalitate, legătura logică și indispensabilă între fondul litigiului și normele de drept ale căror constituționalitate s-a solicitat să fie verificată, este susținut în speță.

Corespunzător, reieșind din faptul întrunirii condițiilor cumulative obligatorii stipulate la pct.82 din Hotărîrea Curții Constituționale din 09.02.2016 pentru a fi posibilă sesizarea Curții Constituționale, instanța conchide de a admite reclamantului Arcadie Scurtu privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, or în cazul deferit judecării, instanța de judecată se va conduce și va aplica la soluționarea cauzei inclusiv și prevederile legale ale căror control de constituționalitate se solicită a fi verificat de către Înalta Curte.

În temeiul celor expuse și în conformitate cu prevederile art.195, art.230 din Codul Administrativ, art.12¹ alin.1, 2 din Codul de Procedură Civilă, instanța de judecată,

DISPUNE :

Se admite cererea reclamantului Arcadie Scurtu.

Se sesizează Curtea Constituțională în vederea exercitării controlului constituționalității art.264 alin.1 și alin.2 din Codul Fiscal.

Încheierea separat nu se supune nici unei căi de atac, dar poate fi atacată o dată cu fondul cauzei.

Președinte de ședință, judecător

Vitalii Ciumac